

מערך למנחה - בית מדרש

הגישה הנרטיבית- פרי עץ הדעת ונרטיב

מועצם

יעדים

1. סוגיות מרכזיות לבית המדרש:

- האם ניתן באמת לשנות את זווית הראייה של החניכים לגבי עברם בתקופה כל כך מורכבת וסוערת כמו גיל ההתבגרות?
- האם העבר האישי של החניכים שלנו נתפס בעינינו כמקור חולשה או מקור כוח (או גם וגם)?
- עד כמה מהווה עברם של החניכים חלק מהשיח החינוכי (או חינוכי-טיפולי) בהתנהלות הקהילתית? עד כמה הוא נגיש עבורנו? איזה סוג של שימוש אנחנו עושים בו?
- על מי חלה האחריות לעסוק בעבר האישי של החניכים?
- עד כמה אנו "מעזים" ופועלים אקטיבית כדי להעצים עבר זה?
- איך אנחנו, כמחנכים, יכולים לעסוק בעבר האישי של החניכים שלנו כך שיוכל להפוך להיות חלק מציר הזמן המאוחד שלהם? איך מוצאים בו נקודות כוח?

2. שדות חינוכיים שניתן לקדם באמצעות בית המדרש:

- עוגנים בעבר- העצמת העבר האישי
- תיקון הלב- דיאלוג והעצמה.

3. ההישג הנדרש:

רגש/עמדה – הצוות יבחן את עמדתו האישית בשאלה עד כמה הוא מאמין בחשיבות העיסוק בעברו של החניך כחלק מהאפשרות לעצב עתיד ואת היכולת שלו לשנות את נקודות הראות של החניכים לגבי עברם.

ידע – הצוות יחשף לגישה הנרטיבית ככלי לאיחוי ציר הזמן של החניך.

התנהגות - חשיבה יישומית על העבודה המערכתית סביב הנושא (על מי חלה האחריות, למשל), וכן על ההתנהלות המחנכים ביומיום על מנת לקדם עקרונות תחום זה.

מתווה בית המדרש

טריגר פתיחה

- "הסיפור שלי" – כל אחד מהמשתתפים כותב ב-6 שורות על עצמו (ללא שם). אוספים הכל יחד, כל פעם מישהי קוראת כרטיסיה לא שלה והמשתתפים מנחשים מי זה.
- חוויה קשה/ קלה..? מזהים בקלות? איך זה מוצג? איך זה לשמוע מישהו אחר מספר עלי/מציג אותי?

לימוד מקורות

- לימוד הנרטיב השונה של פרי עץ הדעת.
- מטרה** – מטרת קטע זה לאפשר כניסה "רכה" לשאלת היכולת לראות את אותו הסיפור מנקודות מבט שונות. משם יעשה החיבור לחשיבות האופן בו מציגים מציאות, וליכולת לספר ולהאיר צדדים שונים של העבר האיש.
- קצת פסוקים שמראים איך ה', הנחש והאישה מסתכלים שונה על עץ הדעת, מתארים אותו אחרת ומבנים מציאות שונה סביבו. לפני תחילת הקריאה נבקש ממישהו להסביר בקיצור על עץ הדעת – מה הסיפור של העץ הזה?
- 1. קריאה פתוחה וסבב התייחסויות.
- 2. שאלות אפשריות:
- 1. מה זה עץ הדעת?
- 2. מה הסיפור שכל אחד מספר על עץ הדעת- הנחש, האדם, ה', חוה?
- 3. איך זה משפיע על ההתנהלות של כל דמות?
- 4. למה החזרה הזו? למה לספר סיפור מכמה זוויות? הרי בסופו של דבר מדובר באותו עץ.
- צפייה בפרק מהסדרה רמזור על עבודת שורשים:
- 1. למה זה חשוב לחבר לעבר?
- 2. מה קורה לילדה/ למשפחה בסרט?
- 3. מה הדרך שצריך לספר את הסיפור- אבא/ אמא/ מחירים..
- 4. איך הילדה הולכת וחוקרת?
- 5. מה התפקיד של האיש בבית התפוצות?
- 6. עד כמה הסיפור הוא אותנטי אצלה? אצלנו?
- "באותו ערב מוזר" (זלדה)
- מטרה- השיר מחדד את ההבנה כי "העבר לא עבר", וכי הוא חלק בלתי נפרד מההווה הפסיכולוגי של כולנו, וככזה, יש לנו את האפשרות ליפול איתו לתוך "הבור", או להיעזר בו כדי להביט "השמימה".
- 1. קריאה פתוחה וסבב התייחסויות.
- 2. שאלות אפשריות:
- 1. האם אפשר לשנות את העבר?
- 2. מה הקשר האפשרי בין הדרך בה אנו תופסים את עברנו לבין ההווה שלנו?
- 3. מה הקשר האפשרי בין הדרך בה אנו מרגישים בהווה לבין הדרך בה אנו תופסים את עברנו?
- 4. היה לכם מקרה שהצלחתם להסתכל על נק' בעבר ממקום של כוח?

• טקסט על גישות שונות לספר סיפור

- מטרה- הטקסט מקדם אותנו לשאלת ה"איך", לאחר קריאתו ננסה לקדם את המפגש לשאלות הנוגעות באופן ישיר למתרחש בקהילה סביב הסוגיה.
1. קריאה פתוחה וסבב התייחסויות.
 2. שאלות אפשריות:
 1. מה הסיפור שאנחנו מספרים על הנערים?
 2. האם החניכים שלנו מסוגלים בכלל לעשות תהליכים כאלו?
 3. במידה וכן, על מי חלה האחריות בקהילה על תחום זה?
 4. לבחור נער אחד שיש איתו קושי – נגיד שמאחר כרוני בבוקר. איך הוא מספר את הסיפור שלו/ איך אמא שלו/ אבא שלו / איך אנחנו? איך זה משפיע על התגובות שלנו אליו?
 5. איך נרטיב מעצים ישפיע על התגובה?
 6. האם ניתן לפעול להעצמת עברם האישי של החניכים, גם מחוץ ל"חדר של היועצת"? כיצד?

• סיום

קריאה של השיר עץ מדף המקורות. דוגמא מהחיים עץ זית חלול או שרוף מצמיח חוטר. חידוד ההבנה כי אחת מהמשימות המרכזיות של חברי הצוות בקהילה הינה לייצר עבור החניכים הזדמנויות להכיר את עברם, לבחור את נקודות האור, להתחבר ולחבר את הנקודות לנרטיב על מנת לספר את סיפורם האישי ממקום מועצם. לעיתים גם כשהכל חשוך, בזכות ההשראה והרוח שמבוגר משמעותי מפיץ, משהו נזרע באדמה, יחזק שורשים ויצמח.